

Αλέξανδρος Υψηλάντης. Ο ηγέτης, ο ήρωας, ο εθνομάρτυρας.

Του Γιώργου Ν. Παπαθανασόπουλου.

Η εικοστή τετάρτη Φεβρουαρίου του 1821 είναι η γενέθλιος ημέρα της Ελληνικής Ελευθερίας. Υπήρξε πρώτον η ημερομηνία ενός κειμένου και μιας σειράς κειμένων του Αλεξάνδρου Υψηλάντη, ηγέτη της Φιλικής Εταιρείας.

Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1792 και ήταν γιός ηγεμόνα της Μολδοβλαχίας και γόνος εύπορης και ισχυρής Φαναριώτικης οικογένειας, με καταγωγή από την Τραπεζούντα. Αξιωματικός του Ρωσικού στρατού, διακρίθηκε στους πολέμους κατά του Ναπολέοντα. Όταν του ζητήθηκε από τον Εμμανουήλ Ξάνθο να αναλάβει την ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας του απάντησε: «Αν εγώ ε γνώριζον ότι οι ομογενείς μου είχαν ανάγκη από εμέ και εστοχάζοντο, ότι εδυνάμην να συντελέσω εις την ευδαιμονίαν των, σου λέγω εντίμως ότι ήθελον μετά προθυμίας κάμω θυσίαν, ακόμη και την κατάστασιν μου, και τον εαυτόν μου θα εθυσίαζον υπέρ αυτών». Στις 26 Φεβρουαρίου 1821 στον ιερό ναό των Τριών

Ιεραρχών, στο Ιάσιο, ο Μητροπολίτης Βενιαμίν ευλόγησε την πρόχειρη σημαία, που είχε έμβλημα τον Σταυρό και, κατά το βυζαντινό τυπικό, παρέδωσε το ξίφος στον Αλ. Υψηλάντη.

Σκοπός της ζωής του ήρωα η απελευθέρωση του Ελληνικού Έθνους, για το οποίο και τελικά θυσιάστηκε, κατέστη εθνομάρτυρας. Μετά την ήττα στο Δραγατσάνι, στις 7 Ιουνίου 1821, Ο Αλ. Υψηλάντης παραδόθηκε στους Αυστριακούς, στους χριστιανούς συμμάχους των Οθωμανών, οι οποίοι τον φυλάκισαν. Οι συνθήκες στη φυλακή, όπου έμεινε για έξι περίπου χρόνια, ήταν άθλια, η υγεία του κλονίστηκε σοβαρότατα και μετά την απελευθέρωση του, στις 24 Νοεμβρίου 1827, απεβίωσε στη Βιέννη στις 31 Ιανουαρίου 1828.

ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ

Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος.

Ο Αλεξ. Υψηλάντης την 24^η Φεβρουαρίου 1821, διέβη τον ποταμό Προύθο και εξέδωσε από το στρατόπεδο του Ιασίου την προκήρυξη «ΜΑΧΟΥ ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ». Έγραψε μεταξύ άλλων:

«Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος. Η ώρα ήλθεν, ω άνδρες Έλληνες! Προ πολλού οι λαοί της Ευρώπης πολεμούντες υπέρ των ιδίων Δικαιωμάτων και ελευθερίας αυτών, μας προσεκάλουν εις μίμησιν, αυτοί, καίτοι οπωσούν ελεύθεροι, επροσπάθησαν όλαις δυνάμεσι να αυξήσωσι την ελευθερίαν και δι' αυτής πάσαν αυτών την Ευδαιμονία. Οι αδελφοί μας και φίλοι είναι πανταχού έτοιμοι, οι Σέρβοι, οι Σουλιώται και όλη η Ήπειρος, οπλοφορούντες μας περιμένωσιν. Ας ενωθώμεν λοιπόν με ενθουσιασμόν! Η Πατρίς μας προσκαλεί....!».

Η Προκήρυξη του Αλ. Υψηλάντη κατά την εις Βλαχίαν εισβολή του:

«Ιδού μετά τοσούτων αιώνων οδύνας, απλώνει πάλιν ο φοίνιξ της Ελλάδος μεγαλοπρεπώς τας πτέρυγας του και προσκαλεί υπό την σκιάν αυτού τα γνήσια και ευπειθή τέκνα της! Ιδού η φίλη ημών Πατρίς Ελλάς ανυψώνει μετά θριάμβου τας προπατορικές της σημαίας! Ο Μωρέας, η Ήπειρος, η Θεσσαλία, η Σερβία, η Βουλγαρία, τα Νησιά του Αρχιπελάγους, εν ενί λόγω η Ελλάς άπασα επίασε τα όπλα, δια να αποτινάξη τον βαρύν ζυγόν των Βαρβάρων, και ενατενίζουσα εις το μόνον νικητήριο όπλον των Ορθοδόξων, τον τίμιον, λέγω, και ζωοποιόν Σταυρόν κράζει

μεγαλοφώνως υπό την προστασίαν μεγάλης και κραταιάς δυνάμεως, εν τούτω τω σημείω νικώμεν! Ζήτω η ελευθερία...»

Από την Προκήρυξη του Αλ. Υψηλάντη προς τους κατοίκους της Πελοποννήσου, της 8^{ης} Οκτωβρίου 1820:

«Εις τας παρούσας κρίσιμους περιστάσεις της Πατρίδος μας καμμία άλλη Επαρχία της Ελλάδος δεν έδειξε τόσον ζήλον υπέρ της ευτυχούς εκβάσεως των ιερών του Γένους σκοπών, όσον αι φιλογενείς ψυχαί σας ω Πελοποννήσιοι! Τα έργα σας κηρύττουσι τρανότατα, ότι εις τας φλέβας σας κυκλοφορεί ακόμη το ευγενές εκείνο Σπαρτιατικόν αίμα, το οποίον διηγείρε τον θαυμασμόν όλων των αιώνων...Με ταύτα μόνον ημπορούμεν και ημείς να αποκτήσωμεν τους αιθαλείς στεφάνους της ευκλείας και να δείξωμεν εις όλα τα Έθνη της Ευρώπης, τα οποία ασπλάχνως μας κατηγορούσι, ότι είμεθα αληθινοί των Ελλήνων Απόγονοι και κληρονόμοι των μεγάλων και αμιμήτων Αρετών των».

Από την Προκήρυξη του Αλ. Υψηλάντη προς τον κλήρο και το λαό των Νήσων του Αρχιπελάγους, επίσης την 8^η Οκτωβρίου 1820:

« ...Ναι αδελφοί Ομογενείς! Έχετε πάντοτε προ οφθαλμών, ότι ποτέ ξένος δεν βοηθεί ξένον χωρίς μεγαλώτατα κέρδη. Το αίμα, το οποίον θέλουσι χύσει οι ξένοι δι' ημάς, θέλομεν το πληρώσει ακριβώτατα. Και ουαί εις την Ελλάδα, όταν συστηματική Δεσποτεία ενθρονισθή εις τα σπλάγχνα της! Όταν όμως μόνοι μας αποσεισωμεν τον ζυγόν της τυραννίας, τότε της Ευρώπης η πολιτική θέλει βιάσει όλας τας ισχυράς Δυνάμεις να κλείσωσι με ημάς συμμαχίας και επιμαχίας αδιαλύτους. Χαίρετε!».

Απάντηση στην αρνητική κριτική.

Ο Αλ. Υψηλάντης δέχθηκε κριτική για την ήττα στο Δραγατσάνι. Σε απάντηση ο κόμης Αλέξανδρος Στούρντζα υποστήριξε το εγχείρημα του Υψηλάντη. Έγραψε προς τον Ιωαν. Καποδίστρια, τότε Υπουργό Εξωτερικών της Ρωσίας, που επίσης έκαμε κριτική στον Υψηλάντη:

«Κύριε κόμη, μαθαίνω με έκπληξη ανάμεικτη με χαρά και ανησυχία ότι ο πρίγκηπας Αλέξανδρος Υψηλάντης έχει σηκώσει τη σημαία για την απελευθέρωση της Ελλάδας...ότι η κυβέρνησή μας κήρυξε ουδετερότητα απέναντι στα γεγονότα. Αλλά αν η πολιτική μένει ουδέτερη, η μεγάλη και

θρησκευτική ψυχή του αυτοκράτορα δεν θα μείνει ουδέτερη. Δεν πρόκειται μόνον για τους Έλληνες. Πρόκειται για τους χριστιανούς που η σπάθη των μουσουλμάνων θα θερίσει...Στην Ελλάδα οι χριστιανοί δεν έχουν παρά να διαλέξουν ανάμεσα στην αποστασία και στη σκλαβιά. Δεν υπάρχει αγάπη πιο μεγάλη από εκείνη που να παρακινεί κάποιον να θυσιάσει τη ζωή του γι' αυτούς που αγαπά (μείζονα ταύτης αγάπην ουδείς έχει ίνα τις την ψυχήν αυτού θη υπέρ των φίλων αυτού (Ιωαν. ιε' 13)».

Υπέρτατη πράξη αυτοθυσίας.

Ο ιστορικός Διονύσιος Ζακυθηνός έγραψε για την υπό τον Αλ. Υψηλάντη επανάσταση:

«Η εικοστή Τετάρτη Φεβρουαρίου υπήρξε νόμιμος πρόδρομος της εικοστής πέμπτης Μαρτίου 1821 και των άλλων ημερομηνιών, αι οποίαι προηγήθησαν ή ηκολούθησαν. Το πρώτον τούτο στάδιον της Επαναστάσεως μελετηθέν και εκτελεσθέν υπό Ελλήνων, καθαγιασθέν δια του αίματος των Ελλήνων, ανήκει εις την Ιστορίαν αυτών. Το στάδιον τούτο δεν υπήρξε μόνον υπερτάτη πράξις άφρονος αυτοθυσίας, αλλά και ενέργεια πολιτική εκτάκτου σκοπιμότητος, ανταποκρινομένη και προς τας διεθνείς περιστάσεις και προς τινας εγγενείς έξεις και ιδεολογικούς προσανατολισμούς του Ελληνικού Έθνους».-

Πηγή : <https://www.antibaro.gr/article/>